2232

аpsnə assr jlar rk‚omissariaţ adgıəl uəs azə

apsnə aſxa aaʒaſa agrozoopqarakua

aqua — apsnəꝑi aħəntkarraꝑ łqutəɣra — 1936

638.1
A26

НАРКОМЗЕМ АССР АБХАЗИИ

АГРОЗООПРАВИЛА
ПО ПЧЕЛОВОДСТВУ

СУХУМИ — АБГОСИЗДАТ — 1936

apsnə aʃxa aaʒaʃa

agrozoopqarakua*).

apsnə asovxozkua rɥə eipş akolxozkua rɥgıə haazkuəlaz aʃxa aaʒara auəs xar amamkua aɥiara iaɥəuɲ.

aʃxa aaʒara ubas naɲə zadərkəlo acxəei aʃei kıar dəu axırəlou azouɲ.

zegıə irdərueiţ acxa faɥəs işəbziou, nasgıə aʃa aagləxra aɥə işmaʔaxu dəuu.

ari anaysgıə, akəta nxamyaɥə eiharakgıə asubţroɲikaʔ çiaakua rərbəbkrazə aʃxakua daɥakə eipşəmkua ixuarta dəuuɲ.

aʃxakua acxa eizərgaracə aʾʃtkua iaxırəɥcaaua dara ui iaʃtaʒamkua açiaakua dərbəbkəueiţ, ari aɥənʔ uərt iaarəʃtua aɥayragıə daaraʒa eihaxoiţ (iraʃaxoiţ).

abri azouɲ aoıey kolxozaa aybaʔi reizaraɥə akətnxamya arţelı aɥərpşə uəştav aɥə aʃxa aaʒara auəs daaraʒa ibzianə aʃakurgəlara alzərşo aɲunkţ zacərça.

apsnə ialşoiţ aʃxa acxazə aaʒara anaysgıə aʃxa zmam raxı atirazə arɥiara.

---

*) apsnəʔi aʃxa aaʒaʃa pətyək kulıţurala aʃxa aaʒara şataxəu, nasgıə aʃxa aaʒara bəzʃakua—axıʒkua makıana iaxıərzəmdərua aqnəʔ, araqa aʃxa şaaʒaʔu ha apqarrakua irnəu xuɥək iaha uayə eiləikaaraʔə iaarmarianə iyuɲ.

apsua ʃxa ԛədala anxamyaҧə iaxıkıarəu aqnəҧ aҧəlakua zegıənqara rҧə ʃxa jla bzias ipxıaʒouԥ, ari aqnəҧ araqa hsoveţ ħəntkarra aynəuçqa adagıə egıərt aħəntkarrakua evroԥei amerikəei afrikəei rҧgıə ʃxa jla bziaʒas ipxıaʒanə irzanəuԥ.

apsnə uajə ihamouԥ iʃakurgəlanə aʃxa jla bzia—apsua ʃxakua rəjla axəxərta aԥiţomnikkua asovxozkuei akolxozkuei rҧə, nasgıə naԥnə arkəuԥ atəp eizada dəukua (apstakua) rҧə uayə dakıəmsʒo ԛədala iazknə apsua ʃxakua raaʒarta, axa uajraanʒa iəqaçou maԛəuԥ. apsnə iəqou aʃxa guarakua eiharak ajəҧʒa habaja rəʃxa ṣnəqurgoz eipṣ auԥ uajgıə işrəmou.

axazənxaja makıana raјayək irəmam rəʃxakua aramkakua aja qaçanə iztou aʃxəmzakua (aʃxa ztarkəua aiaħa) itaknə.

aʃxa aaʒaja bzayək kulıţurala aʃxa aaʒaʃa axıərzəmdərua aҧənҧ aʃxa aaʒarei iaanaʃtua aja, acxa axata bziarei daaraʒa ianəpṣueiţ. aʃxa raaʒaʃa agropqarrakua ṣaqa ibzianə iudərua, nasgıə uərt ṣəmyapəugo eipṣ akuxoiţ aʃxagıə ṣaaʒaxo.

akolxoz ialou, nasgıə axazənxaja aʃxa aaʒara, raṣtakua rҧə iṣaҧəu eipṣ aʃxa aaʒaʃa agropqarrakua bziaʒanə içanə alṣara iəqou zegıə hxə iarxuanə eiҧahkaarouԥ kulıţurala iʃakurgəlou aʃxaguara dəukua.

asovxozkuei akolxozkuei rҧə eiҧkaau aʃxaguara dəukua iaha məruəgala eikuʃouԥ, ui amaç azura anəqugara iaha imanʃalaxoiţ, axarqgıə

maԛxoiţ. iara aʃxaguaragıə axaʃalaxu dəu aanaʃtueiţ.

araqa aʃxa aaʒaʃa ħa agropqarra iʃədaagalo apsnə aʃxa aaʒara znaԥnə alakəu zegıə ʃxṣəy azəʃtnə aʃxa aaʒaraҧə imyapəjgarouԥ.

aʃxa aaʒara zəzkəu (axərxartakua).

aʃxa anərçoiţ: akə, aјei acxəei rnatarazə, yba, aʃxa ançarazə, xpa, aʃxa ajla aaʒarazə, pʃba, rbəbkəgas, xuba, art iahħakuaz zegıə irzknə aaʒara.

aʃxaguara acxəei aјei rzə iançouԥ, izəzkəu aјei acxəei macara rouԥ; aʃxa ançarazə izmou aʃxa raaʒoiţ tiҧəs, arbəbkrazə aʃxaguara zzanəu açiaakua rərbəbkra macarouԥ izəzkəu, izban akuzar aҧayra raјanə iaarəʃtueiţ; aʃxaguara zegıə irəzknə iəraaʒo ui acxəei aјei rəqaçara, aʃxa rançarazə ajlazə, arbəbkrazə uħa zegıə irzkəuԥ.

iəqouԥ aʃxaguara eskıəngıə qarak iəkugəlou, dəryagıəx iqaloiţ eitargo. qarak iəkugəlou aʃxaguara eskıəngıə qarak auԥ iaxıəqou, uaqa aʃxəmzatra imçəsua eizaknə eilagəlouԥ, aʃxəmzatrakuagıə amaҧaxu maria ialxəuԥ, eitargo aʃxaguara ԛədala aitagara iazəmanʃalanə iqaçouԥ. ui ialṣoiţ aaigua mamzargıə xara xpa-pʃba kilometr ireiçamkua inargogıə eitougaracə. eitargo aʃxaguara eiharak izeitargo acxa zmou açiaakua axıəqou zegıənqara ialJJaanə iraјanə aјei acxəei eizərgaracə, nasgıə kulıţurala iəqaçou abahqa ʃərkua bəbkrada ixuartam dərbəbkracouԥ.

atəp alpşaara.

aʃxa rənçara alşoiţ .zegıənqara, axa aagləx iazkəu aʃxaguara axaʔala raʒanə iaanaʃtrazə iəkurgəlaʯuɲ acxa zmou açiaakua raʒanə iaxıamou atəp aʯə.

zegıə raçkıəsgıə eioɯəuɲ, aʃxaguara, ui atəp aguta iaxıazeipşəu iəkurgəlazar. uəsqan aʃxakua iaha irzəmanʔalaxoiţ aʔtkua rʯə acxa aizgara. acxa zmou açiaakua (ʔaxuapş acxa zmou açiaakua rsɲisok açəxuʯanə) axıamou aʃxaguara axıəkugəlou kilometţrkəi bzakəi y-kilometţrk iaʒəxaranə ianəqala ui aʃxaguara xaʔaladaxoiţ. ui aqara ianəxaraxagıə aʃxaguara acxa zmou açiaakua raaiguara eitagaʯuɲ uərt aʔtra ianaʯəu aamtazə.

aʯayra dgıəlkua rʯə aʃxakua iɦnə ianaaua aara rzəmanʔalaxarazə aʃxaguarakua, acxa zmou açiaakua eibarknə iaxıamou anaarakua rəçaqa iəkurgəlazarouɲ, ibaarramzarouɲ, apşa bəʒqıakua irʒəxıɣazarouɲ, amragıə əkumşʒozarouɲ.

ʃxaguarak aʯə 100-150 ʃxəmza ireihanə akurgəlara xuartam, axa aʃxa-aɦərta atəp azə açiaa, acxa daara iraʒanə izmou axıəqou ʃxaguarak aʯə iəkuuərgəlar qaloiţ 200-250 ʃxəmza rqənʒa, axa xpa-pʃba kilometţr ui aʃxaguara aaiguara daʯa ʃxaguarak əkugəlamzarouɲ.

aʃxəmzatrakua ralpşaara.

aʃxa toukərcə aʃxəmzatra analəuxəua zegıə rapxıaʒagıə iudəruazarouɲ eskıəngıə qarak iəkugəlou rakuu eitougo rakuu izzaləuxəua, itouk-

racə uəqou hara hsoveţ ɦəntkarraʯə lxras zegıə inəqurgo dadan-blaţţ iʃxa rouɲ, amerika inəqurgo ruţ iəʃxəmzatra auɲ, ara apsnə uərt aybagıə rxkə nəqurgoiţ, axa makıana iaha ireioɯəu imanʔalou ckıa eilkaam, dadani ruţi iapərçaz aʃxəmzatrakua rnaysgıə iəqouɲ daʯa· qaçaʃak zmou aʃxəmzatrakuagıə. iaharbar alşoiţ 18-20 ramka ztaɗərgəlo dadan-blaţţ, ma laians, dəryagıəx egıərtgıə aʃxəmzatrakua.

eitougo aʃxaguaraʯə iəkugəlou aʃxəmzatrakua ɥədala eibətazarouɲ, ahaua kəlsərtakua, nasgıə aidɦalagakua rəmanə iəqazarouɲ amyan anəqugarazə. eitarəmgo qarak iəqou aʃxaguaraʯə aʃxəmzatra art rtaxʒam.

aʃxakua şnəqugaʯəu.

aʃxaguaraʯə 2-şəkusa ireihanə aʃxa ran ankəlara zəqalom. aʃxa ranʒa ckıa imço, ibziaanə içozargıə raʒak ikıarəm axəlç zaua, izəxqıazaalakı iɸeim, raçkıəs aɸarakua, mamzargıə zəkura naʒaxıou aʃxa ranʒa axıəqou aɸənʯ iaaganə ipsaxʯuɲ.

aagləxrazə iəkuərgəlou aʃxaguaraʯə aʃxa eiləpşaaʯuɲ aʃxa rəjla bziaxarc azə. asilekcia (ailəpşaara), izəzkəu iapsaxoiţ aʃxa ranʒa raləpşaaradagıə aɦrəʃxa raləpşaaragıə.

ari azə aʃxəmzakua ɥəɗala aɦrəʃxa xəzxəua rnays aʃxaguaraʯə izbalakı aɦrəʃxa xərxər zəqalom. ari şəqarço uəs auɲ: egıərt aʃxəmzakua zegıə rʯə irəmərxəueiţ aramkakua aɦrəʃxa açarta qaçanə irəmou, art rcənxurasgıə itargəlaʯuɲ aramkakua iəqaçou aʒa zmou, mam-

zargıə iəqaçou aʃabaxı alartakua amanə auəs zua aʃxa rzə macara.

aʃxaguaraҧə aʃxakua rxala ianərtaxəu eiҧəçuazar eiquuməʃrouɲ, aʃxa uərxəlapşərouɲ, izkunagogıə eiquəxҭuɲ, aʃxa ran dara irəliaaz xəmpada inarəlaçanə, mamzargıə axaɬala raʃanə izləçua aʃxəmzakua aʃxa ran imcxunə izaaɜaz irəlxnə ҧəc igəlaz xaz itoukəz aʃxa irəlouçarouɲ.

aʃxakua, aʃxa ran zmam, imaɥəu, ibziaxoiţ ɦa uayə dzkuəmguəoɪəuanə iɥmazayəu, aʃxaguaraҧə igəlamzarouɲ. uaqa iəkugəlazarouɲ aʃxəmzakua mɥla ioɪuoɪuou, nasgıə zda aləmşo ala taaʃala eiqarou.

zəmɥ maɥəu aʃxəmzakua aʃxa anrəçoupso (rəmɥ oɪuoɪuaxarc ianrəcuço) izyədam, iɥmazayəu aʃxa rəloumçarouɲ.

aʃxəmzakua işəɥmazayəu anguouta eraznak adərra iəutarouɲ araionaҧə iəqou araxu rhakıəm, mamzargıə aʃxa raaɜara auəs zdərua ainsţrukţor, iərlasnə irxuɬҧərc (ɬaxuapş aʃxa rɥəmazarakua rxuɬҧəʃazə ainsţrukcia abra iacəu asoveţ ɦəntkarra aҧəҧi narkomzem iʃakunaroɪuoɪuaz) aramkakua irəmpqazarouɲ iajxıou, ilaşam, ipakuaz, işakunagou iəqaçam aʃabaj, nasgıə esəşəkusa anəsxər (axuarş) zləiaaz aramkakua xparaxı xuək ipsaxlaҧuɲ, irəmou aʃagıə rҧaҧuɲ, uərt rcəmxurasgıə aramka ҧəckua targəlaҧuɲ.

aʃxaguaraҧə esəmşa iəkugəlazarouɲ akə ianҧalanə aɜə xuɥək iazçaanə (vedrak aɜə sţolmhaʃk aqəka alapsaҧuɲ), amra axıəkupxo atəp aҧə. ari aɜə esəmşa ipsaxlaҧuɲ.

aɜəni aapəni aʃxəmzatrakua rpxaҭuɲ aʃxa axıta iamkrazə.

ҧəc aʃxa igəlaz, mamzargıə ajəҭҧi aʃxəmzatra itakəz itganə aramka zmou itoukəz aʃxəmza, amra axıəkuşua iəkurgəlaҭəm, daara aşoura anəʃgıou uərt aɬʃəra rzəqaçaҭuɲ, aʃxəmzatra aynəuçqagıə ahaua pəmkrəda ineiuazarouɲ, ahaua aʃxəmzatra izlatalo qaçazarouɲ, aʃxa acxa anərzeizəmgo aamtazən ioɪəɥua aʃxakua rtamlaraҭə.

axıta, nasgıə aʃaakəra anəqou aamtazən, art aʃxəmzakua xəmpada irpxanə iəqazarouɲ.

iajəu aʃxəmzakua aҧəckua anərquugo aʃxəmzakua rəmɥ kuadamxarouɲ, iaxıərquugaz aҧənҭ, ubas aҧəckuagıə.

aʃxakua daaraɜa ibzianə aɦərta anərmou aamtazən (ari eipş hapsnə aamtakua raʃouɲ) aʃxəmzakua irəgəmkua iqaçanə irəmazarouɲ aramkakua tərҭaanə ʃabajla. ari aamtazə auəs dəu irəmou iaҧərpşnə iərtbaaҭuɲ rçartakua, aʃxa aʃxəmzatra izlatalo aɬ, nasgıə aʃxəmzatra ahaua aynəuçqa iraʃanə italozarouɲ aşoura anəqou.

aʃxa acxa aʃxəmzatra işeizərgo ahasab knə uərxəlapşnə irəmuxlarouɲ, iupşlarouɲ, ixarҭaanə ixərʇanə iəqou asaranqkua aramkakua işrəmou. abri irəmuxəz asaranqkua aramkakua işrəmou iʇaxəzarouɲ iaxıbarou atəpaҧə, aɜən acxa zəʃmaɥəu aʃxəmzakua rzə, nas dəryagıəx aapən-aʃxa maɥ-maɥ irҧaço ialanəquugaracə.

aguata: aʃxa rzə acxa ʇaxҧə aʇaxra iaha imanɬalaxarazə aʃxəmzakua zəmɥ oɪuoɪuou

rɸə xəxıꝑi axargəlakua (aḳorɲus) rɸə iɟaxəzar eiɵıəuɲ.

aʒən aſxa irfaracə aſxəmzatraɸə iaanəɿꝑuɲ acxa aſxaguarakua adgıəl haraḳərakua rqnə iəkugəlou rɸə 12-14 ḳilometr ireiçamḳua, amşən iaxıazaaiguou 8-10 ḳilogramm. asə raɿanə ianaua aſxəmzatra adaqıakua asə iamɬaharouɲ. axıta ɵuɵuakua anəqalo aſxəmzatrakua asə rəvaḳuahaꝑuɲ ħa aurəs liţeraţuraɸə aſxaaʒaɿa irabɿargo apsnə daaraʒa aſxa iazeiɿouɲ. abri azən aſxəmzatrakua asə rəvoumḳuaharouɲ.

aagləx iazḳəu aſxaguarakua rɸə xəmpada xazə irəlḳnə aſxəmzatra təp xuɥəḳ aquşanə itaḳnə uayə ianitaxxo azə ſxəmzaḳ aɸə xubafba ſxaran ɟaxəzarouɲ.

aſxakua arbəbḳrazə ruəsurei reitagarei.

aſxakua daaraʒa imaꝑaxu dəuuɲ aɸayra azərharazə aɬərkuei egıərt aḳulıţurakua rɸiarazəi, abri aɸənɸ xəmpada aſxakua hxə iaharxuarouɲ zda aləmşo ala açiaakua rərbəbḳrazə (yba-xpa ſxəmza geḳţarḳ iaxıaçanaḳəua iazxoiţ). abri aqnəꝑ, nasgıə arbəbḳra adagıə acxa raɿanə eizərgarazə qarak macara iəkugəlo aſxaguara eitaçua ſxaguaras iqaçaꝑuɲ. aſxakua es aapnə abahɥakuei aɲlanţaciakuei zegıə eimɸxaḳnə eimdanə inəkulo ianalagalaḳı eitaçua aſxaguarakua xəmpada eitagazarouɲ, adgıəl haraḳərakua aɸayarakua rəbnakua irzaaiguaxaraꝑə. uratagalan iaagaꝑuɲ aʒənraxı inasḳıaganə iəuſtua acxa nəquzgo açiaakua raxı, iahħaɲ, aɥai, iaɲo-

niaꝑi amuşmula, aevḳaliɲţkua, alimon, atatən, amaɥalḳa ubas egıərtgıə.

aſxaguara iaçanaḳəua apsabara ailḳaara.

aſxaguaraɸə esəmşa aɬquə iançalazarouɲ ui iaxtəsua: aguatarazə ialḳaaua aſxəmza iaḳaɲanua, açiaakua aɬtra ianalagazi, nasgıə zaqa aamta iɬtuazi, aſxa axıənʒaɸcaauazi, aşoura zaqa əqoui, akua, apstħa anəqaz, amra anpxoz, aſxəmzakua rəqazſa zeipşrou uərt ruəsuəſa, nas egıərtgıə (ɬaxuapş ari iacəu).

abas aɬquə ianço eilḳaanə aſxakua azəqouçarouɲ, ibzianə acxa eizərgarazə daaraʒa iɵuɵuanə aḳrərɸaçanə. ari azə iataxəuɲ acxa qaçara qalaanʒa 30-40 mşə şəbɿou aſxa ran ianxnaxəua azxara apxarra atazarouɲ, nasgıə acxəei aɿabaji agəmxarouɲ.

aſxa apşra.

aſxa acxa ɵuɵuanə ianəqarçalaḳı imrpşʒaḳua ipşlaꝑuɲ (acxa rəmxlaꝑuɲ) aſxakua iaha rɸazḳnə auəs rularcə, (axa aɿa qaçanə aramḳa iataꝑuɲ şaqa rtaxxaşa aqara).

acxa anɬlaḳı ipşꝑuɲ. acxa iɬəu iɬəmu udərueiţ aramḳa aſxəmzatra iaatganə inarħəaarħua iaanəuḳəlar. iɬxıou acxa asaranq alaḳtakua irtəçnə iḳaꝑaʒom, iɬəm acxa ḳaꝑoiţ.

acxa aneiləuxəua asaranqkua eikuaɿoui işḳuaḳuoui xaz-xazə eiləxnə iqouçarouɲ.

acxa eiləxnə iəuraʒaz izarc (iɬərc) azə aḳə itaꝑaꝑuɲ, axa ui aɿaaḳəra zmou auada iynagəlamzarouɲ, nasgıə afyəɿgıakua zxəlçua (agaz,

atatən, apsəʒ, aḳatran, ubas egıərtgıə) raaiguara irgəlaꝑəm, mamzar uərt rfyə acxa iaanaxuoiţ.

acxa ztouꝑo daaraʒa ickıazarouɲ, nasgıə aḳə agəmḳua eikuƚazarouɲ.

aʃxakua iraʒanə aʒa qarçarc azə ʃxəmzatra cəpxıaʒa itargəlaꝑuɲ aḳəi-ybei aramḳakua iqaçou aʒabonəc eibgakua rətanə. uərt aramḳakua cxala işdərꝑlaḳıɟqıa irəmxꝑuɲ imcxuu aʒabajgıə nadḳəlanə. abart asaranqkua acxa anrəluxlaḳı xazə-ʃkapḳ, ma dulapḳ itargəlaꝑuɲ.

aʃxa irəmçua aʒa zegıə qurɥaxaḳgıə ḳamərƚḳua, ubas aʃxəmzatrakua irədxalazgıə rtəonoaanə zegıə eizganə eilaꝑanə iraʒanə aʒa qouçoiţ.

aʃxa reibaonəɥrei ayi şrakupaꝑu.

aʃxa aibaonəɥra irəmoui, nasgıə aʃxəmza aynəuçqa ay məɸiarc azəħani (apsnə aʃxa aaʒara daaraʒa oıa dəus iamouɲ ay) aʃxəmzatrakua daaraʒa eikuƚanə iqaçazarouɲ. aʃxəmzatra aʃxa zlatalo ada qargıə ḳəlɟarak amamzarouɲ, aʃxa onəɥʒei ayi zlartalaşa.

ay aʃxəmza aynəuçqa təp aiəuam, izɸiom aʃxəmzatra aynəuçqa bazar. aʃxəmzatra aynəuçqa ʒaaḳəmxarc azə aḳə iəkurgəlazarouɲ 15-20 sanţimeţr ireiçamḳua adgıəl iyaquəganə.

aʃxa acxa maɥnə ianəqarço mamzargıə zənʒasḳ ianəqarmço aʃxəmzatra aʃxa zlatalo aḳəlɟara rətƚaꝑuɲ (1-1,5 sanţimeţr rqənʒa), aʃxəmza amɥ zeipşrou iaɸəpşnə. nasgıə iaaumərţərouɲ ui aʃxəmzatra aḳəlɟara iauərḳəz. ui aaumərţər

amuazar xulpazəlouɲ ianaarţlaꝑu aʃxa ħranꝑ ixənħnə ianaaua, axa uəsgıə aʃxəmzatra aarţnə ḳəraamta inuəɿər ixuartam, aʃxa daaraʒa irzeiʒouɲ.

aʃxəmzatrakua xəmpada irəmazarouɲ aʃxa zlatalo aḳəlɟarakua aḳaḳa çaqəei xəxi, axa çaqaꝑi aḳəlɟara aʒən zənʒasḳ iarḳꝑəuɲ.

aʃxa axulpazə zegıə iħnə ixənħnə ianaalagı aʃtaxı auɲ aḳr-anərɸaçalaꝑu.

aʃxəmzakua zegıə eilaḳnə rxuə rətalaꝑuɲ, axuə irəutogıə ađə iʒgəlamzarouɲ.

acxəei aʃakari iərʒətnə aʃxa rxuə ħa ianuərgəlo aʃxəmzatra ađnəqa iaxıəmţaţarouɲ, aʃxaguara aynəuçqagıə iḳamꝑarouɲ.

aʃxa anəupşəua asaranqkua iaatəugo aʃxa axızəmneiua ɥədala iəqaçou aoıueidsala aiaʃɥiḳ itargəlanə iɟaxꝑuɲ.

---

aſxa aɥəmazarakua irəmou rxuɬʈəſa ainsʈrukˌcia

azeiɒş ſakugəlaſakua.

aɥəmazara ɸəckua aſxa rɸə imɸiarc, nasgiə uərt ianɟərçlakˌgiə ſata guəla rçəxua apɟarazə aſxa raaʒaſa ħa ara xəxı iahħaz xanarʈaarazə iſakurgəlanə iſtəxəuɲ ara çaqa ianəu apqarakua: ari xəmpada imyapərgarouɲ asoveʈ ħəntkarraɸə aſxa aaʒaɟa, nasgiə araxu rhakıəmɟa iəqou zegiə.

1. araxu rhakıəmɟa, nasgiə aſxa raaʒaſa zdərua, adgıəl uəsħartakua rɸə iʈou (amaç zua), ma uərt zəgura ganə znaɲə ianərçaz irəduɲ uals aſxa ɥəmazarakua anrəxılakˌı ma iɸkˌəu aɥəmazarakua rməxıərc, aɥəmazara axırəxıəz ſataguəla açəxua pərɟaracə.

2. araionaɸʈi araxu rhakıəmi ma ui znaɲə ianiço aſxa aaʒara iazkˌəu ainsʈrukˌʈori irədəuɲ:

a) aɬquə ianərçalaracə aſxəmzakua ſarda iraɟanə ianpsua, nasgiə irəpşaalarc ui araion aynəuçqa aſxa rɥəmazarakua iəqou zegiə.

b) aſxa aɥəmazarakua rzə uayə daxırəɟɬo aſxaguarakua raxı dcalarouɲ, içəsəz aɥəmazarakua izakˌuu ailkˌaarazə, nasgiə uərt aɥəmazarakua rçəxua pəzɟaşa axuɬkua qaiçarazə.

aſxaguaraɸə içəsəz aɥəmazara izakˌuʈ ɥəmazarou ianərzeiləmkˌaalagı irualuɲ aɥəmazara

aquəx iaxeilərkˌaaşa adgıəl axı (alaboraʈoriaxı) irſtərc ahakıəmɟa izlarħo ala.

c) aſxaguara atirazə aſxəei aſxa rani axıəraaʒo, nasgiə acxəei aɟei rləxkua axıəqarço auəsurtakua (aramkˌa itarço aɟa axıəqarço, aɟa axıdərʈo, acxa axıdərşua azauadkua) axuɬʈrei ackıarei rzə daxəlapşuazarouɲ iəqarçaşagiə dirbalarouɲ.

ç) aſxaguara aſxa ɥəmazaykua axıəqou aſxa rəlganə daɸaqara agara, atira qalom (aamtala) aɲaragrafkua 16-27-33 ari ainsʈrukˌciaɸə ianəu izlarħo ala.

a g u a t a: 1. aſxa ɥəmazara aɸkˌə aɸənʈ iraɟanə ianpsua aɬquə iançazarouɲ:

a) aɥəmazara iaxıʒəu, b) aɥəmazara axıəqou adgıəlkua rəxıʒkua, c) zaqa ſxəmza ɥmazayəu, ç) iɥmazaykuaz rɸənʈ zaqa ſxəmza psəz.

a g u a t a: 2 gnilec ħa izəſtou aſxa ɥəmazara ailkˌaarazə asaranqkua aſxəmzatra işaatəugalakˌıɟqıa iaraznakˌ aʒən akˌgiə rəkˌumərşaʒakˌua aoıueidsala (aiaſɥikˌ) asəi akuei irkˌıəmsua itaçanə (alabakua idərkˌnə), dargiə eidəmkˌıəslo iqaçanə iđəkuuçarouɲ iaxeilərkˌaaşa adgıəlaxı.

zəkura naʒaxıou aſxakua irəxıua aɥəmazara ailkˌaarazə iđəkuçou abatləkˌa aspirʈ 50 procenʈ ma pſ-procenʈkˌ iəqou aformalin ztaʈou itaçanə mamzargiə dara uəs işbou 40 ſxac rqənʒa iɥmazayəuɲ ħa uguə izaanagaz ſxəmza cəpxıaʒa irəlganə iaxeilərkˌaaua adgıəlaxı (alaboraʈoria axıəqou) iſtʈuɲ. iɥmazayəu aſxa ailkˌaarazə iəutiua aɬquə ynə iacuçarouɲ. ui aɬquə ianəzarouɲ: aſxaguara iaxıʒəu, izʈəu iəxıʒ iəjla, iaxıəqou, ianutiz, asaranq aſxəmzatra iantugaz, aſxəmza aɥəmazara zmou iaxıʒəu, aſxaguaraɸə aſxəmzakua iɥmazayəu zaqa əqou, ubas daara-

ʒa eilḳaanə aɫquə iançaꝑuꞁ irəxıəz aɥəmazara adərgakua.

3. asovxozkuei aḳolxozkuei rɸə iəqou aſxaguarakua irxəlapşua, ma aſxa aaʒayə uərt rnaysgıə dəzuəstzaalagı axazənxayə aſxa zaaʒo iqaiçaracə iəduꞁ:

a) aſxaguaraɸə aſxa rɥəmazara şaagueitalaḳɫqıa iərlasnə iəḳuşa-məḳuşa iəqou aſxaguarakua zmou zegıə rɸə adərra ritaracə iſxaguaraɸə aɥəmazara şəqalaz, nasgıə izeipşra ɥmazarou; ubas xəmpada xəmş irxəmgaḳua adərra iitarouꞁ araionaɸə iəqou araxu rhakıəm, mamzargıə aſxa raaʒara aꝑə zdərua ainsţruḳţor.

b) uərt iəqaçaꝑui işəqaçaꝑui ħa adərra qarçaanʒa iqaçazarouꞁ abri ainsţruḳcia iaħakuo:

c) araxu rhakıəm, ma aſxa aꝑə zdərua işərtaxxalaḳɫqıa irətaꝑuꞁ acxəraarei aməruəgəei aſxaguaraɸə aſxəmzakua iənrəxuapşua, nasgıə aſxaguaraɸə iguartaz aɥəmazara iaxuaşa axuɫ anəqarçogıə.

ç) xħaa akumḳua iqaçalazarouꞁ araxu rhakıəm, ma aſxa aꝑə zdərua ainsţruḳţor aɥəmazara xuɫla atarxaſa ħa ireiħo.

d) xəmpada eitagaꝑəm xuɫla imrəckıaḳua aſxəmzatrakuei egıərt aməruəgakuei aɥəmazara axıəqam aſxaguarakua raxı, aſxaguara aſxa axıəɥmazayəu aɸənꝑi aɟabaj ɥədala aſxa ztamlaşa traḳ itaçanə iſtꝑəuꞁ aɟa axıəqarço atəpan.

đ) aꝑəm ħəntkarrakua rɸənꝑ aſxa, ma aſxa ran aaugarouꞁ hsoveţ ħəntkarra aɸənꝑi narḳomzem uanakuitnaꝑlagı uaxıənꝑi iuoua aſxakuei aſxarankuei zegıə daaraʒa ibzianə irəxua-

uərpşərouꞁ alaboraţoria aɸə araxu rhakıəmɟa izlarħo ala, daɸa ɥmazaraḳ, zyaḳ uaxıənꝑi araxı iaaganə araaꝑi aſxakua irəlarəmgalaracə.

5. aſxa ançanə rəmaç anəuua xəmpada iqouçozarouꞁ (imyapugarouꞁ) aſxa aaʒaſaħa agropqarrakua iſtəxəu iərħo.

6. aſxaguarei alxarei rɸə daaraʒa ackıara əqazarouꞁ: ipskuaz aſxəmzakua, nasgıə aſxəmzatrakua aɟa anrəməuxlaḳı aſtaxı iəqalo aguam bəlꝑuꞁ xəmpada.

7. aſxaguaraɸə ɥədala ui iazḳəu aɫçaꝑə nəqugaꝑuꞁ auəsuraan, nasgıə aməruəga maꝑaxukua iɥmazayəu aſxaguarakua rɸə auəs zlouuaz iɥmazayəm aſxaguarakua rɸə auəs alauəmuərouꞁ, ua auəs zlouua amaruəgakua xazəzarouꞁ.

8. daaraʒa xuɫla imrəckıaḳua aſxa aaʒaraɸə iataxəu amaꝑaxukuei, nasgıə aſxa ztalaxıou aſxəmzatra daɸa ſxaguaraḳ aɸənꝑ iaaganə inəquumgarouꞁ, izban aḳuzar ɥmazaraḳ irəmaməz irməxıuaz rəlanagalar qaloiţ.

9. aꝑəmſxaguarakua rɸənꝑi iaaugaz acxa aſxa ianərɸouço zaanaçə irşnə iərxıɫaɫanə iqouçarouꞁ aꞁaragraf 42 işaħo ala.

10. aſxaguarakua rɸə iarbanzaalagı iɸḳəu ɥmazaraḳ şaaguoutalaḳɫqıa, acxa, nasgıə aramḳakua aɟabaj zmou aſxaguaraɸə iəqou xəmpada ixuɫərḳꝑuꞁ (adezinfeḳcia) rzəuꝑuꞁ, uərt aſxa irədubalaanʒa aꞁaragrafkua 40-42 işərħo ala.

11. bzançəḳ aſxakua irəmçoumərgəlarouꞁ asaranqkua aſxa iərqıəſəz, nasgıə inəqurcaxıou,

ubas iqıəʃəu aramkakua aʒabaj zmougıə.

12. aʃxa iaanaʃtua acxa, aʒa, aʒabaj aʃxakua axızəmneiua qara iqaxəzarouɲ. bzançəkgıə iqaxəmzarouɲ aʒabaj iagıəumərʁarouɲ ui iaxıəqarço, ma iaxıərtiua aramkazə iəqaçou aʒa. aʒei acxəei axeilərxəua atəp arkəzarouɲ aʃxakua zəynamlo, abas acxagıə xyazarouɲ iaxıgəlou.

13. abri ainstrukcia iaħo nazməgɜo auəs daanaxuoiţ araxu rxuîʁra austav aɸə iaho amqala.

a) amerikaʁi gnilec zaxıɜəu aʃxa qəmazara.

14. aʃxaguaraɸə axuarş qəmazara anuba ui axuîʁra ualagaanɜa ʃxəmzas ua itagəlou zegıə ibzianə rəxuapşra ataxəuɲ, iqmazayxaz aʃxəmzakua zegıə rəlxrazə.

aguata: aʃxa uanrəxuapşua iɸkəu aqəmazara eibgou iqmazayəm raxı iioumgarouɲ. ari azə aʃxəmzakua akakala uanrəxuapşlagı aʃtaxı unaɲkuei amaruəgakua iəukəzi uəzzarouɲ saɲənla, egıərxıəuʃrouɲ axuî daaraɜa ibzianə iarəckıaraʁə (aɲaragrafkua 34-38 işərho).

15. amerikaʁi gnilec zaxıɜəu aqəmazarala aʃxaguara zegıə qmazayəmzar ui ala iqmazaykuou aʃxəmzakua uanrəxuapşlagı axulpazəqqıa aʃxakua iħnə ixənħnə işəpxıarəlalagı daɸaqara eitaganə iəkurgəlaʁuɲ—aʃxaguara xuîʁərta ħa iaxıaʃtou. ari aʃxaguara xuîʁərta eikurîaʁuɲ 3 kilometrk ireiçamkua izləugaz aʃxaguarakua inarquətxanə.

16. amerikaʁi gnilec zaxıɜəu aqəmazara axıçəsəz aʃxaguaraɸə aʃxa daɸaqara atira zəqa-

lom, axuî anərzəqouçaz, nasgıə aqəmazara axıçəsəz aʃxaguara itəganə daɸaqara ianəugaz rəʃtaxı pʃəmqəbqa ireihanə ibqəmskua, axa ari aamtazə ui aqəmazara qargıə iqamlazar.

17. aʃxaguara xuîʁərtaɸə amerikaʁi gnilec zəxıua aʃxa aʃxəmzatra ɸəc itakʁuɲ. axa aramkakua aʒa iəqaçou imaqnə izmou, mamzargıə aʃxəmzatra inəqurgaxıou aʃxa irədəugalozar uərt zaanaçə xuîla irəckıaʁuɲ (aɲaragraf 30 izlaho ala). aʃxa afaʁ rouərta əqamzar, mamzargıə imaqzar aʃxəmzatra itoukəz aʃxa akrərɸouçalarouɲ rɸeinərgalaanɜa.

aguata: 1. bzançək aʒabaj qaçanə izmou aʃxəmzatra aʃxa toumkən daɸa ʃxəmzatıak aʃxa antoukəua yəmş raqara aʃxa amla iarknə iəqazarouɲ.

aguata: 2. aqəmazara irəxıuaz eitazəxıəz aʃxa daɸaqara itakʁuɲ apxıa ianrəxıəz iştoukəz eipş.

18. daɸaqara itoukəz aʃxakua irəmuxəz asaranqkua acxəei axuarşi zmou aʃxa axızəmneiua qara ialkaanə eraznak eilaʁanə iraɜanə ʒas iqaçaʁuɲ. ui iaʒənxaz aʒa guamgıə bəlʁuɲ. acxəei aʒei iqmazayəz aʃxa asaranqkua irəlçəz eibgou iqmazayəm aʃxa irədgalamzarouɲ. aqəmazara amerikaʁi gnilec zəxıua aʃxa iəqarçaz asaranqkua irəlçəz acxa xuîla ianəurəckıalagı **asaranqkua qaloiţ (uaxuapş aɲaragraf 42 iaho).**

19. iɸeikuam itaʒəz aʃxəmzatrakua bəlʁuɲ. iɸeikuam aʃxəmzatrakua aramkakua, amaruəgakua aîçaʁə maʁa zegıə xuîla irəckıaʁuɲ adezinfekcia rzəuʁuɲ. aɲaragrafkua 38-39-40 işərho ala.

20. aſxa aſxəmzatra iaxıḳəlsua aḳəlɟarakuei aſxəmzatra açaqəei xuɬla daara irəckıaꝑuɲ aɲaragraf 41 işaħo ala.

21. iɥmazayəu aſxa aſxəmzatra eiməmçua aɸə itou iqıaſəu xuɬla irəckıou aſxəmzatra itaḳꝑuɲ, iajəu aſxəmzatra aſxa ztəugaz bəlꝑuɲ, aɟabaj aſxəmzatra itəugaz pəuɸɸər qaloiţ eraznaḳ ɟas iuərꝑozar.

22. aſxakua reitagara zəqalom aſxaguara xuɬꝑərta aɸənꝑ, aʒən aɟaxra aamta qalaanʒa. aapən alxarakua aſxa ztou ađnəqa ianɟdərgəlo aɥəmazara zmam eibgou rəſtaxıqa ixnərħnə aɥəmazara axıəqam aſxaguaraxı iugarouɲ, aɥəmazara amerikaꝑi gnilec zaxıʒəu rnubaaraꝑə iɥmazaynə iqalozar.

b) evroɲaꝑi gnilec zaxıʒəu aɥəmazara, nasgıə ui xuɬꝑəſas iamou.

23. evroɲaꝑi gnilec zaxıʒəu aɥəmazara zəxıəz aſxakua aſxaguara xuɬꝑərtaxı iumgargıə qaloiţ. axa daɸa ſxəmzatra ɸəckuaḳ aramḳakua iəqaçou aɟa xuɥəḳ zmou itouḳəueiţ aɲaragraf 17 izlaħo ala.

24. axuarşə zləçəz asaranqkua zegıə acxa aarəlxnə ɟas eilarꝑaꝑuɲ.

25. asaranqkua axuarşə ztanə ixərɥou, iɥmazayəu aſxəmzakua irəmuxəz eixargəlanə irtouçarouɲ ɥədala ari azən macara eitamgaḳua inəɟəu iɥmazayəu aſxakua rſxəmzatrakua art aſxəmzakua ibzianə irpxaꝑuɲ, aſxa oɲəɥɟagıə ibzianə irɟəxıɥaꝑuɲ, axuarş anxəçlaḳı daɸa,

ſxəmzatraḳ axı eitagaꝑuɲ ari ainsţruḳcia aɲaragraf 17 izlaħo ala.

26. aſxəmzatrakua, uərt rqurɥaxakua, amaruəga, aɬçaꝑ ɥəda zegıə xuɬla irəckıaꝑuɲ (adezinfeḳcia azəuꝑuɲ) ari ainstruḳcia aɲaragrafkua 30-43 izlarħo ala.

27. ixuɬꝑꝑəu iɥmazayəu aſxəmzakua daɸaqara reitagara zəqalom iuxuɬꝑiɟtei, nasgıə daɸa ſxəmzatraḳ itouḳəiɟtei 24 mşə anbɟəslaḳı aſtaxıənʒa, axa ubasqangıə ari aamtazə axuarşə iɸəcnə aɥəmazara rməxızar.

c) amguaxıaakua.

(nozemaţoz, amebaţoz, arşrakua, nasgıə egıərt aɥəmazarakua).

28. aʒənra aſxəmzakua xəmpada qaraḳ eizġaꝑuɲ, irɸaçalaꝑuɲ aɬt ialçəz acxa. bzançəḳ izəqalom acxa bɟəs aſxa faꝑəs rətara. aſxa aʒən faꝑəs irutaz acxa xuartamzar ui rəmxnə ibziou acxa, mamzargıə aſakar irəjɲanə iʒyanə irəmçargəlazarouɲ acxa aqaçara ianaɸəz aamta iarḳnə məzḳə ançlaḳı aſtaxı.

29. aſxa ɸarakua egıaqazargıə pxastaḳ rəmtaḳua aʒənra iəçagalaꝑuɲ.

30. aſxəmzakua aʒənꝑi rtəp aɸə iəkurgəlaꝑəuɲ zeioɲaləmşo ala irḳıasanə, açəxuꝑanꝑi amş bziakua amş pxarrakua uratagalan iəqakuou raan aɟənxa-mənxakua pşaanə acxa eizgarazə aſxa ħra icalaracə.

31. aſxakua aʒən amguaxıaa aɸənꝑ mguaţrəla iguaqəz xəmpada aapənꝑi rtəpaxı ianiougo aſxəmzatra ckıakua, aramḳakua aɟa zmou zta-

gəlou irtakʁuɲ. axuarşə zlou aʃa zmou ztagəlou irtakʁuɲ. axuarşə zlou aʃa aramkakua irkədxalaz ikədrəckıalaʁuɲ daaraɜa ibzianə.

32. iajxıou afxəmzatra amca iaxaknə irəckıaʁuɲ iərzyədaʁuɲ aguam-sam afxəmzatra iacrəçəzgıə bəlʁuɲ. acxa saranqkua afxakua iərqıafəz axuarşə zlam zegıə ʃas eilarʁaʁuɲ uərt znəz aramkakua amca iaxərqıanə iərzyədaʁuɲirəckıaʁuɲ.

33. afxakua amguaxıaakua anrəxıua eibgou daɸa fxaguarak axı aitagara zəqalom axuî irzəqaçaʁu zegıə aqaçara ialgaanɜa.

ç) aɲaɸa.

34. afxakua aɲaɸa qəmazara anrədubala aʇəyşa amca acraçanə alya rəlarqʁuɲ, asaranqkua axuarşəi afxəei ztou bəlʁuɲ. afxakua aɲaɸa qəmazara zmou irəmuxəz acxa saranqkua axuarş zlam ʃas eilarʁaʁuɲ.

35. afxəmzatrakuei uərt rquərqaxakuei daaraɜa ibzianə amcabz iaxərqıaʁuɲ.

36. iqmazayəu afxaguarakua ɲaɸala iqmazayəu f-kilometʇrak raaiguara akurgəlara zəqalom.

37. aɲaɸa qəmazara zmou afxaguarakua rɸənʁi iaaganə iuəduəmgalarouɲ egınəqumgarouɲ afxəei amaruəga maʁaxukuei.

xuîla arəckıara.

(adezinfekcia şəqaçaʁəu).

38. aixa ialxəu aməruəgakua amca iaxaknə irşʁuɲ, mamzargıə ɲrocenʇk iəqou asoda eilaɜyanə itaçanə irşʁuɲ saatbzak.. amerikaʁi gnilec zaxıɜəu ayəmazara zəxıəz xuîla arəckıara qaloiʇ, ma amca iaxaknə iurşər, mamzargıə asoda, iraʃanə eilaɜyou ialaçanə iurşərouɲ saatəbzak (kilogrammk asoda 15 liʇrak aɜə ialaɜyaʁuɲ.

39. afxəmzatrakuei uərt rquərqaxakuei iʐʐaʁuɲ ɲrocenʇk iəqou daaraɜa işəu asoda eilaɜyou aɜə ala (ialşozar uərt amaʁaxukua eilaɜyou asoda aɜə iɜaaçanə iaanuəʇueiʇ 24 saat), nasgıə uərt ianbalakı dəryegıəx eitaʐʐaʁuɲ iara asoda eilaɜyou aɜala, ari afʇaxı aɜəckıa aaxıərşanə amcabz iaxaknə aynəuçqəei aðnəqəei ibzianə ibəlʁuɲ.

40. aramkakua aʃabaj şrəmou xuîla irəckıaʁuɲ, adezinfekcia rzəqaçaʁuɲ xu-ɲrocenʇk iəqou amarganec ʇəʇə kali ialaçanə (50 gramm amarganec ʇəʇə kali liʇrak aɜə ialaɜyou ialaçanə) saatəbzak aqara.

41. afxaguara axıəqakuou nasgıə ui aɸapxıa adgıəl zegıə ɸagala iɸanə, nas akıər aɜə zkıəmsəc akuupsozarouɲ. mamzargıə ari atəp amca əkuçanə iəkublaaʁuɲ zaanaçə afxaguara daɸaqara iaxganə.

42. acxa afxa irɸouçarcə iəqou aqara aɜə atanə irşʁuɲ saatk. amerikaʁi gnilec, ma daɸa ɣmazarak afxa irəxıuazar uərt acxa irəmuxəz faʁəs iutaxəzar axya zmou maʁak itaʁanə aqara aɜə alaʁanə irşʁuɲ aɜə alouʁaanɜa iaxıəqaz ineiaanɜa.

43. afxa rzə inəquugo aîçaʁ ɣədei aməruəgəei rəckıaʁuɲ ɲrocenʇk iəqou asoda aɜə ialaɜyou ialarşnə.

---

acçara I.

amerikaҧ aſxəmzakua. irmaɥ-maɥnə, (1-1,5 kilogramm rqənɜa) qarak iaaɜanə daҧaqara irtiiţ, iraʃanə acxa axıəqarçaşa adgıəlaxı, ari aſxəmza iaxıərtiua, aamta raʃak rtaxəmkua acxa iərlasnə iraʃaɜanə iaxıəqarçaşa adgıəl axı auɲ. as aſxa atiirazəħan nxəç-kavkazaagıə ialagəeiţ ianərço.

as aſxa nəqugara azəħan daraɜa ɥədala iamanłalouɲ apsua aſxa, aaɜara, eiҧkaanə ibzianə iҧiarҧ iſakurgəlaҧuɲ.

---

acçara II.

apsnə eiharak iraʃanə acxa zlou (acxa nəquzgo izləçua) açiaakua, nasgıə uərt anəłtua aamta.

I açlakua, akukumədrakua, nasgıə aqarmakua.

1. akacia şkuakua V (mai).
2. agavakua—şəkusə naqıak iłtueiţ.
3. abaiarşnik (akuc)—IV—V iłtueiţ.
4. abanan şəkusə naqıak iłtueiţ.
5. aɜaxuakua V—VI iłtueiţ.
6. adracena V—VI iłtueiţ.
7. aevkaliɲţkua—şəkusə naqıak iłtueiţ.
8. amaaxər VI—VII—VIII iłtueiţ.
9. abgəɜra II—III iłtueiţ.
10. aɥamha IV—V iłtueiţ.
11. axıa V—VI iłtueiţ.
12. aşəmha IV—V iłtueiţ.
13. adap IV—V iłtueiţ.

14. akamfora çla V—VI iłtueiţ.
15. aҧaçla VI—VII iłtueiţ.
16. iaɲoniaҧi amuşmula (abaʃ) IX—X—XI—XII iłtueiţ.
17. ałapſ (ałɥ) VIII—X iłtueiţ.
18. aɲalımakua aapəni apxəni iłtueiţ.
19. axuaj IV—V—VI iłtueiţ.
20. aşəc II—III iłtueiţ.
21. ałərҧ bahɥakua IV—V iłtueiţ.
22. apsua xuərma V—VI iłtueiţ.
23. aɥung V—VI iłtueiţ.
24. aciţruskua—aapəni apxəni iłtueiţ.
25. alimonkua—şəkusə naqıak iłtueiţ.
26. aɥaiçla IX—X—XI—XII iłtueiţ.

II. ahaskıənkua, ađəłtkua, auətratəxkua atexnikaҧ kulıturakua.

1. aquədjlakua (aquəd, amaxuəd, ubas eğıərtgıə) V—VI—VII—VIII.
2. auətratəxkua (axuəl, aqəmſə, aǰəş anaşa, amquəba, akarɲəj, aqab, ubas egıərtgıə. V—VI—VII—VIII iłtueiţ.
3. uayə dzəmblua axuac VII—VIII—IX—X—XI iłtueiţ.
4. abnaҧ geran şəkusə naqıak iłtueiţ.
5. aklever (asamquər) IV—V—VI—VII—VIII IX iłtueiţ.
6. amaɥalka VI—VII—VIII—IX—X iłtueiţ.
7. atatən VI—VII—VIII—IX—X—XI iłtueiţ.

---

acçara III.

aſxaguaraɥə auəs amyapəsſa ɬquəla aſtəxra.

aforma № 1.

aſxəmza-kua №	aməşpxıazara (aşəkus amza)	aſxa ran axata bziara	axəpxıazara			ɥədaɍi aguatara
			axuarşə aram-kaɥə	aſxakua	acxa ki-logram-mla	

acçara IV.

aforma № 2.

aməşpxıa-zara (aşəkus amza)	akonɬrolıɥ ſxəmza kapanra	ahaua zeipşrou	acxa zlou açiaakua rəla izeipş-rou	ɥədaɍi agutara

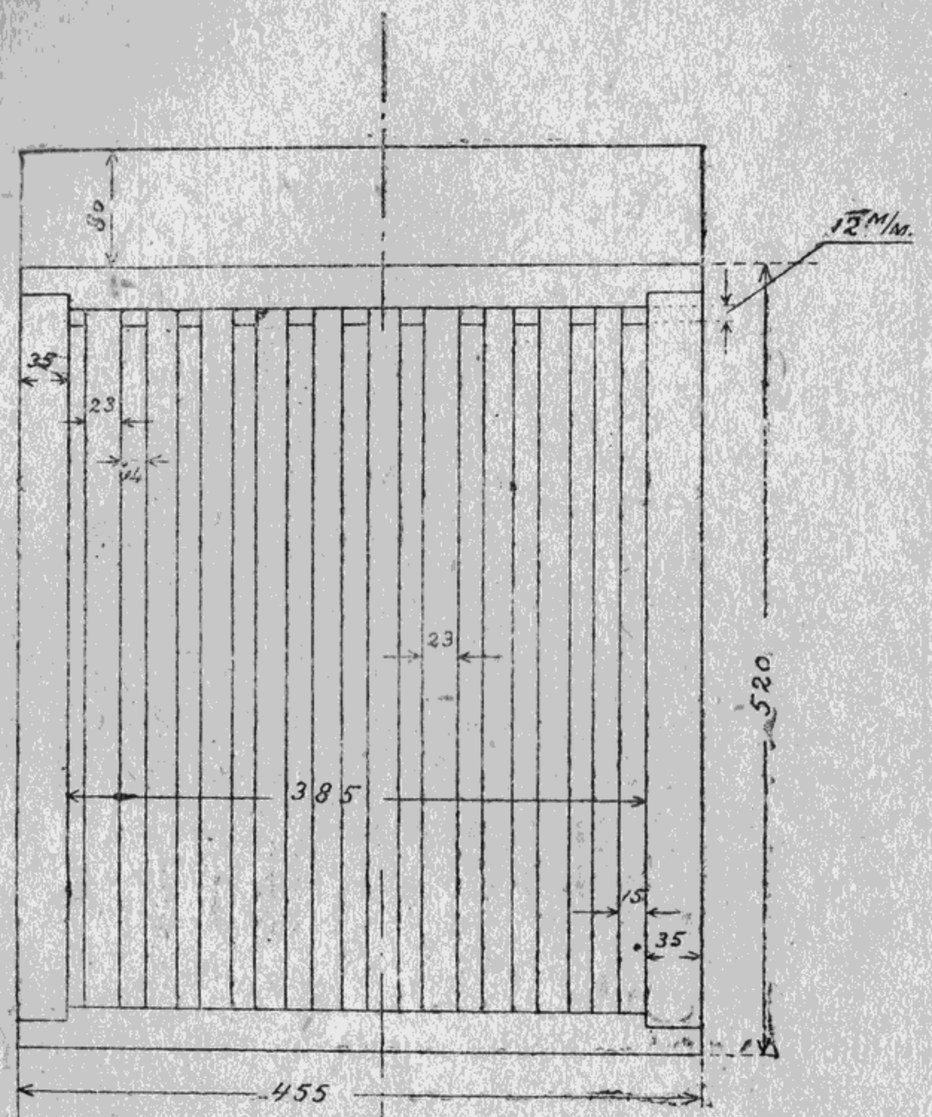

ruɬ isisɬemala iəqaçou aſxəmzatra. xəxı ala akupşəlara.

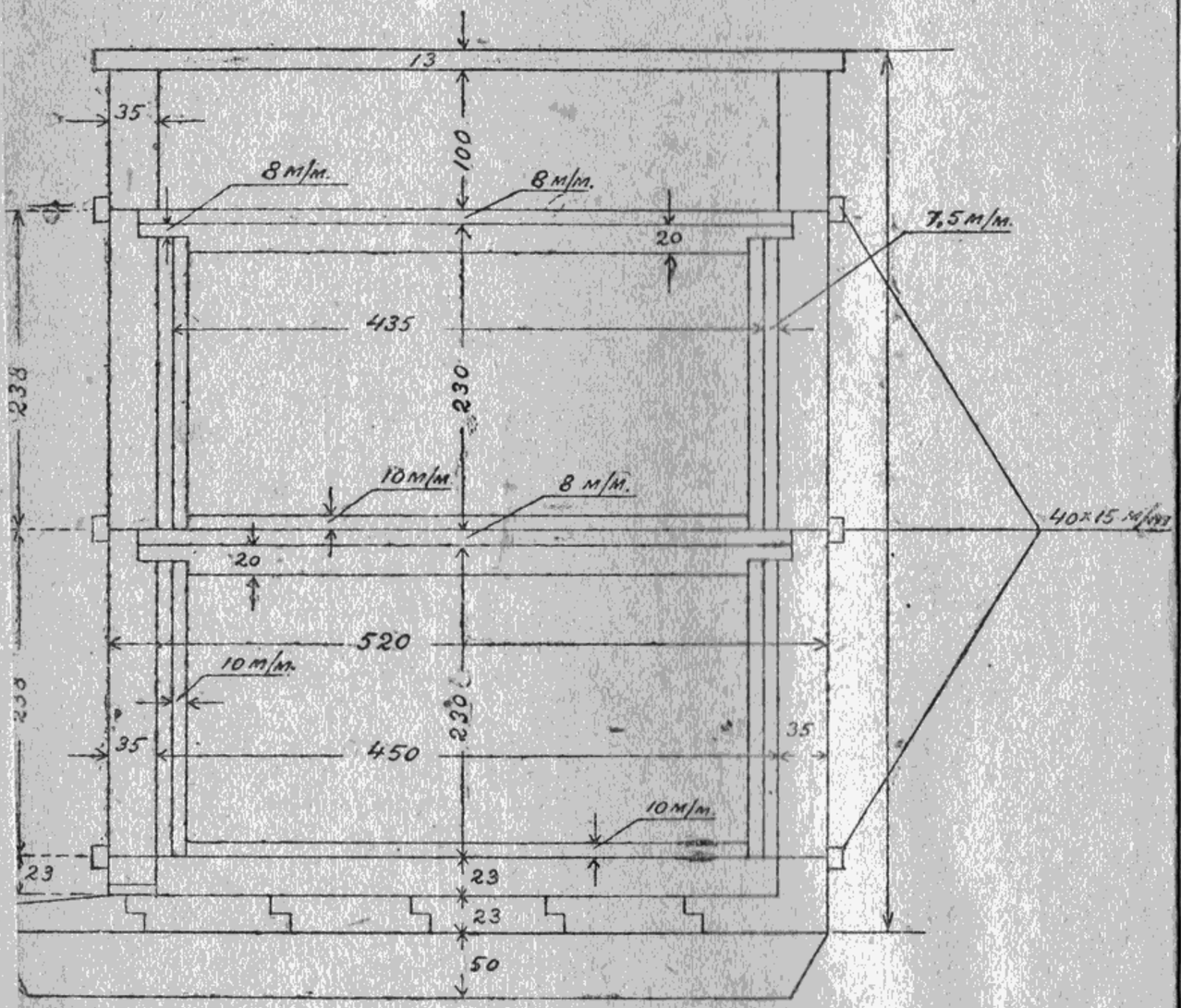

rut isistemala iəqaçou afxəmzatra aurala equşanə iəqou apşra.

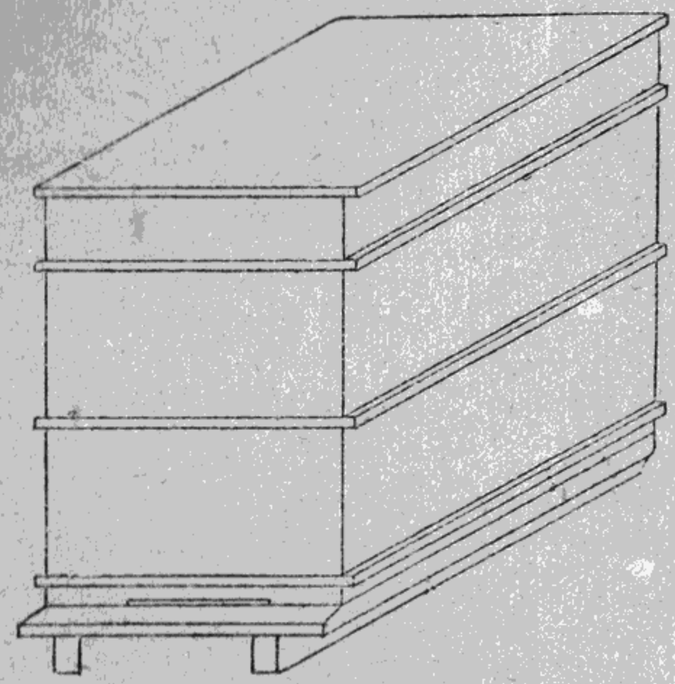

rut isistemala iəqaçou afxəmzatra azeipş kupşəlara.

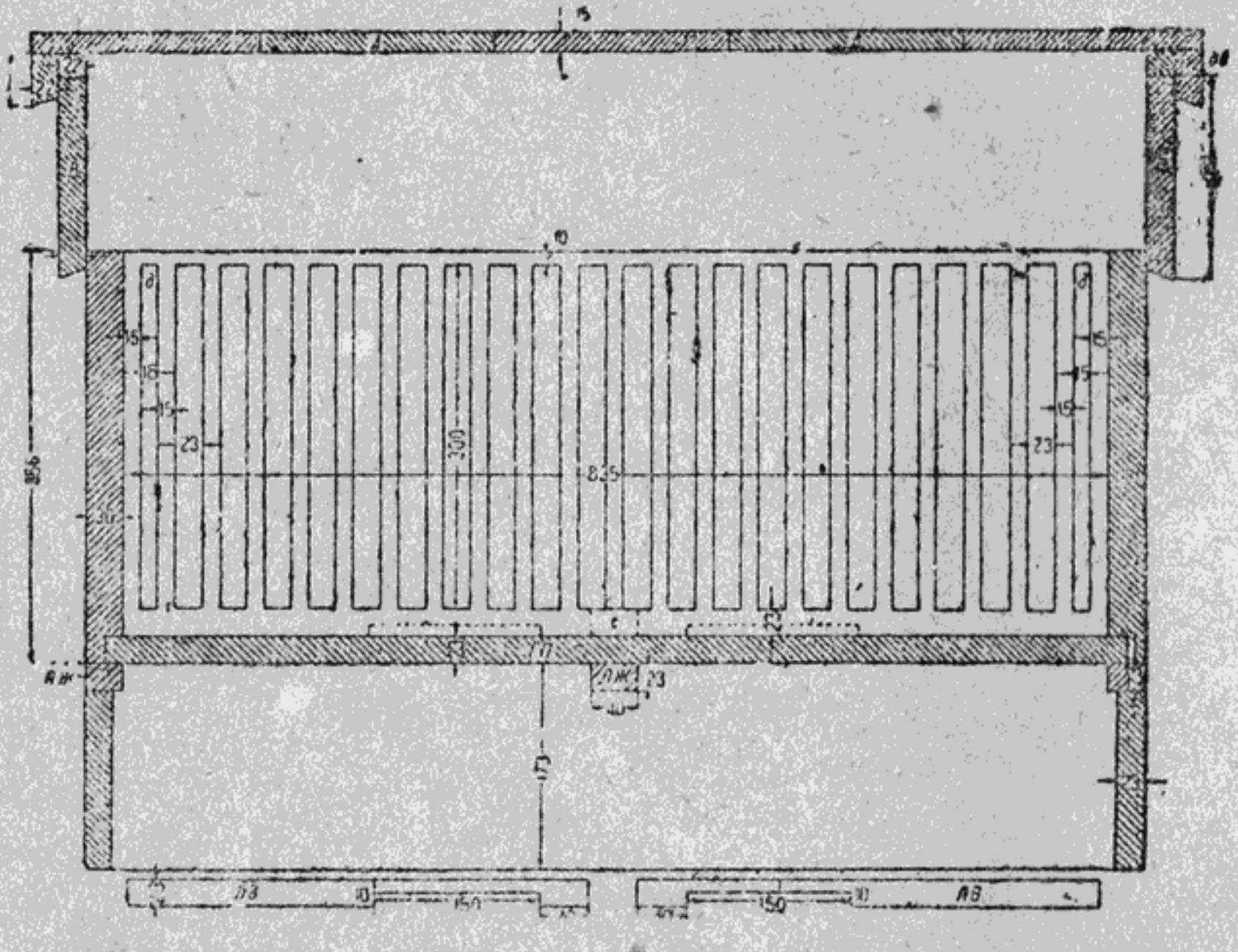

dadan-blatt isistemala iəqaçou aſxəmzatra ganla eiyşanə iəqou apşra.